

Hva får vi fra havet?

Fiskerinæringen er en av landets største eksportnæringer. I 2011 ble det fisket nesten 2,5 millioner tonn sjømat til en verdi av 16 milliarder kroner. I tillegg ble det solgt 1,1 millioner tonn oppdrettsfisk til en verdi av 29 milliarder kroner.

Breiflabben kan bli to meter lang og oppnå en vekt på over hundre kilo. Den er en fisk av typen marulk og går også under navnene «sjødjevel» og «havtaske».

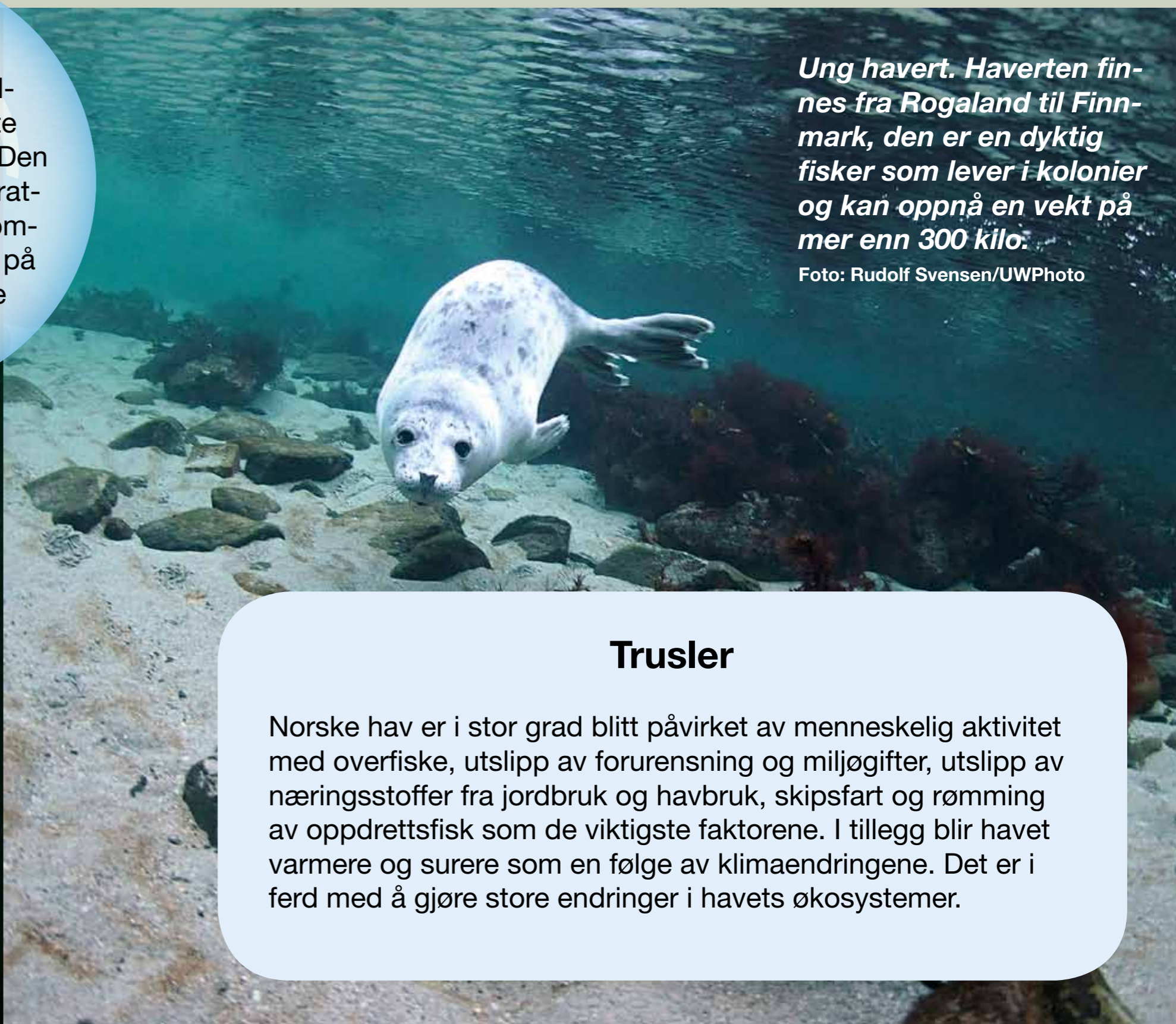
Foto: Erling Svensen/UWPhoto

Visste du at ...

Ytre Hvaler nasjonalpark er Norges første marine nasjonalpark? Den består av et 354 kvadratkilometer stort verneområde og har 131 arter på rødlisten for sjeldne og truede arter.

Ung havert. Haverten finnes fra Rogaland til Finnmark, den er en dyktig fisker som lever i kolonier og kan oppnå en vekt på mer enn 300 kilo.

Foto: Rudolf Svensen/UWPhoto

Trusler

Norske hav er i stor grad blitt påvirket av menneskelig aktivitet med overfiske, utslipp av forurensning og miljøgifter, utslipp av næringsstoffer fra jordbruk og havbruk, skipsfart og rømming av oppdrettsfisk som de viktigste faktorene. I tillegg blir havet varmere og surere som en følge av klimaendringene. Det er i ferd med å gjøre store endringer i havets økosystemer.

Tallrikt mangfold i fjorder og hav

Visste du at ... norsk vårgytende sild er verdens største sildebestand med en gytebestand på cirka 10 millioner tonn.

Foto: Jet Chen Tan/Istockphoto.com

Vi kjenner til 257 fiskeslag i våre områder, fra småfisk som dobbeltsugeren på fem gram til fjorten meter lange brugder. De mest tallrike er sild, lodde, torsk, makrell, sei, hyse og siler. Vi har 7 selarter, 20 hvalarter, myriader av plankton, hundrevis av bløtdyr og en drøss krepsdyr. Livet startet i havet, og havet skaper liv på land. Vi er helt avhengige av det!

Visste du at ...

miljøgifter tas opp i næringskjeden og skader arter i hele økosystemet i havet?

HAVETS NÆRINGSKJEDE

Næringsstoffer tas opp i ulike typer arter som blomstrer opp når sollyset slipper til om våren. Planteplankton og mikroorganismer er mat for en rekke ulike typer dyreplankton, hvor hoppekrepsen raudåte er viktig. Fisk spiser raudåte, store fisker spiser små fisker, og sjøfugl, sel og havørn spiser fisk.

Fisk står øverst på menyen til sjøfugl, havørn og sel.

Foto: Tycho Anker-Nilssen/SEAPOP

Raudåte er mat for mange typer fisk og sjøpattedyr.

Foto: Frans Rombout/Picturepartners/Istockphoto.com

Planteplankton er mat for skjell, dyreplankton som raudåte og andre arter i havet.

Foto: Michael Bok/Flickr.com

Næringsstoffer og sollys gir oppblomstring av planteplankton, tang, tare, sjøgress og mikroorganismer.

Foto: Dimitrij Knorre/Istockphoto.com

Hav i endring

Hele 30-50 prosent av norske korallrev er skadd eller ødelagt, og 90 prosent av tare-skogene er borte fra viktige områder. Flere fiskeslag er i en negativ trend. Tidligere tallrike arter som ål og pigghå har kollapset. Kysttorsk i nord er kraftig redusert, og i sør går fiskeslag som torsk, hyse, hvitting, sild og tobis tilbake. I Norskehavet og Barentshavet er situasjonen bedre, men også disse områdene påvirkes negativt av mennesker.

Kysttorsk og krabbe i skog av stortare, hvor et mylder av arter lever mellom vaiende tareplanter. Tareskogene er viktige oppvekstområder for flere fiskeslag.

Foto: Per Eide/Samfoto/NTB Scanpix

Ikke spis sjømaten her!

Tretti havner, fjorder og innsjøer står på Mattilsynets liste for kostholdsrad på grunn av forurensning av miljøgifter. Du finner listen på www.miljostatus.no

